

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य सिद्धार्थी वि.सं. २०८२,
कलियुगाब्दः ५१२७ शरद-ऋतुः
सूर्यः दक्षिणायनम् भाद्रपदशुक्लतृतीया
भाद्रपद ११ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-४ ■ वर्ष-४ ■ अङ्क-२९९

1

अगस्त २६, २०२५

Website- www.himsanskritam.com

Email- himsanskrit@gmail.com

2 उपलब्धिः- सोलनस्य
शिक्षकः शशिपालः
राष्ट्रीयशिक्षक-पुरस्काराय
हिमाचलात् चयनितः

3 जानकीनगर-कोटद्वारे
रितेशशर्मासरस्वतीविद्यामन्दिरे
वैदिकगणितप्रान्तीयमहोत्सवः
२०२५ सम्पन्नः

4 श्रीमद्भागवतप्रवचनम्- २३
सूतदेवः अकथयत् - शौनकवर्य !
तस्य पितरि वने गते एकदा
धुन्धुकारी स्वमातरं भृशं ताडयन्,

भारतफिजीदेशाभ्याम् आतङ्कवादं विरुध्य असहिष्णुतायाः नीतिः पुनः स्मारिता उभयदेशौ स्वास्थ्यं, मानकीकरणं, क्षमतानिर्माणञ्च समेत्य नवसन्धि-ज्ञापनपत्रेषु हस्ताक्षरं कृतवन्तौ

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारत-फिजीदेशाभ्यां नवदेहल्यां स्वास्थ्यं, मानकीकरणं, क्षमतानिर्माणञ्च समेत्य नवसन्धि-ज्ञापनपत्रेषु हस्ताक्षरं कृतम् । प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना नवदेहलीस्थे हैदराबादभवने फिजीदेशस्य प्रधानमन्त्रिणा सितिवेनी-राबुका इत्यमुना सह शिष्टमण्डल-स्तरा वार्ता साधिता। स्वकीयेन फिजी-समकक्षेण सितिवेनी-लिगामामादा-राबुका इत्यमुना सह प्रतिनिधि-मण्डलस्तरीय वार्तायाः अनन्तरं श्रीमोदिना वार्ताहराः सम्बोधयता प्रोक्तं यत् फिजीदेशस्य राजधान्यां सुवायां शतशय्यायुतः अतिविशिष्टः चिकित्सालयः स्थापयिष्यते। सः प्रोक्तवान् यत् जनौषधिकेन्द्राणां स्थापनेन सह रक्तशोधनान्वितिः, सामुद्रिक-

चिकित्सावाहन-सेवाश्चापि उपालम्बिष्यते। देशाभ्यां सुरक्षाक्षेत्रे परस्परसहयोगस्य दृढीकरणार्थं निर्णयो कृतः । सम्बन्धेऽस्मिन् काचित् कार्ययोजनापि निर्मितास्ति । जलवायुपरिवर्तनं फिजीदेशाय गभीरसङ्कटम्- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी। श्रीमोदी प्रोक्तवान् यत् जलवायुपरिवर्तनं फिजीदेशाय गभीरसङ्कटमस्ति । सन्दर्भेऽस्मिन् उभयदेशौ नवीकरणीययोजनयाम् सहकार्यं कुरुतः। अवसरंऽस्मिन् श्रीराबुका उक्तवान् यत् तस्य प्रतिनिधिमण्डलेन यदृष्टं, यच्छ्रुतं तथैव विभिन्न-सन्धिषु हस्ताक्षरमाध्यमेन यत्किमपि अनुभूतं तत्सर्वमपि कल्पनातीतं आसीत् सहैव ते अतीवप्रभाविताः जाताः। तेन इदमपि प्रोक्तं यत् भारत-फिजीदेशौ च शान्दै, स्थिरतायै, विकासार्थञ्च ऐक्येन विचारविनिमयाय सज्जौ स्तः। उभाभ्यामपि स्थितौ वर्तते।

अजयकुमारभल्ला नागालैण्ड-राज्यस्य द्वाविंशतितमः राज्यपालत्वेन शपथं ग्रहितवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - मणिपुर-राज्यस्य राज्यपालः अजयकुमारभल्ला नागालैण्ड-राज्यस्य द्वाविंशतितमः राज्यपालत्वेन शपथग्रहणं कृतवान्। कोहिमा नगरस्य राजभवने गौहाटी-उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशेन न्यायमूर्तिना आशुतोषकुमारेण तस्मै पदस्य गोपनीयतायाः शपथग्रहणं कारितम्। अवधेयमस्ति यत् अगस्तमासस्य पञ्चदशदिनाङ्के राज्यपालस्य ला गणेशनवर्यस्य मृत्योः अनन्तरं श्रीभल्ला इत्यस्मै नागालैण्ड-राज्यस्य अतिरिक्तः कार्यभारः प्रदत्तः आसीत्। शपथग्रहणसमारोहे मुख्यमन्त्री नेफियू रियो, उपमुख्यमन्त्री टी. आर. ज़ेलियाङ्ग, वाई. पैटन्, संसत्सदस्याः, मन्त्रिणः, विधायकाः, वरिष्ठाधिकारिणः, पञ्चश्रीपुरस्कार-विजेतारः, नागरिकसमाजसंगठनानां प्रतिनिधयः, अन्ये च गणमान्याः उपस्थिताः आसन्।

गृहमन्त्री अमितशाहः संविधानस्य त्रिंशदधिकशततमस्य संशोधन विधेयकस्य विरोधे विपक्षिदलमालक्ष्य वाक्शरं विमोचितवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - गृहमन्त्री अमितशाहः संविधानस्य त्रिंशदधिक-शततमस्य संशोधनविधेयकस्य विरोधे विपक्षिदलमालक्ष्य वाक्शरं विमोचितवान्। एकस्यै समाचारसंस्थायै प्रदत्ते साक्षात्कारे श्रीशाहेन आक्षिप्तं यत् विपक्षिनेतारः कारावासे बन्धत्वादपि सर्वकारनिर्माणाय प्रचालनाय च प्रयतन्ते। तेन विधेयकं विरुध्य विपक्षिणां विरोधः अलोकतान्त्रिकत्वेन प्रतिपादितः। श्रीशाहेन कथितं यत् प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना अस्य विधेयकस्यान्तर्गतं प्रधानमन्त्रीपदस्य आनयनाय बलं प्रदत्तमासीत्।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अहमदाबादनगरे चतुश्शताधिक पञ्च-सहस्रकोटिरुप्यकाणां विकासपरियोजनानां शुभारम्भं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अहमदाबादनगरे चतुश्शताधिक-पञ्चसहस्रकोटिरुप्यकाणां विकासपरियोजनानां शुभारम्भं कृतवान्। गुजरातस्य द्विदिवसीययात्रावधौ असौ उत्तर-गुजरात-विज-कंपनी-लिमिटेड इत्यस्यान्तर्गतं अहमदाबाद-मेहसाणा-गान्धीनगरेषु च एकसहस्र-कोटिरुप्यतोऽव्यधिकानां विद्युत्-वितरणपरियोजनानां उद्घाटनमपि विधास्यति। सः अहमदाबादे भव्यपथ-प्रदर्शनानन्तरं खोडलधाम-उद्याने सभां सम्बोधितवान् ।

उत्तरप्रदेशस्य मार्गदुर्घटनायां, द्वे महिले, एकं बालकं च समेत्य न्यूनातिन्यूनं नव जनाः मृताः, अन्ये च पञ्चचत्वारिंशत्-जनाः व्रणिताः अभवन्

हिमसंस्कृतवार्ताः - उत्तरप्रदेशस्य बुलन्दशहर नगरे चतुःत्रिंशत्तमे राष्ट्रीय-राजमार्गे घटितायां मार्गदुर्घटनायां, द्वे महिले, एकं बालकं च समेत्य न्यूनातिन्यूनं नव जनाः मृताः, अन्ये च पञ्चचत्वारिंशत्-जनाः व्रणिताः अभवन्। घाटल-ग्रामस्य समीपे एषा घटना तदाभवत् यदा श्रद्धालुभिः पुरितयानस्य एकेन ट्रैक्टर-यानेन सह संधातो जातः। गोगाजीवर्यस्य भक्ताः उत्तरप्रदेशस्य कासगंजतः राजस्थानस्य गोगामेडी-नगरं प्रति गच्छन्तः आसन्। बुलन्दशहरनगरस्य वरिष्ठारक्षि-अधीक्षकः दिनेशकुमारसिङ्गः अवदत् यत् अलीगढसीमायां एन्. एच्. चतुःत्रिंशत् इत्यत्र दुर्घटना अभवत्। कासगंज-जनपदात् राजस्थानं प्रति प्रायः षष्ठितः एकषष्ठिः जनाः ट्रैक्टर-यानेन यात्रां कुर्वन्तः आसन्।

सुभाषितम्

जरा रूपं हरति धैर्यमाशा,
मृत्युः प्राणान् धर्मचर्यामसूया।
क्रोधः श्रियं शीलमनार्यसेवा,
हियं कामः सर्वमेवाभिमानः॥

वृद्धावस्था से रूप का हरण होता है, आशा व तृष्णा से धैर्य का, मृत्यु से प्राण का हरण होता है। मत्सर, ईर्ष्या से धर्माचरण का, क्रोध से संपत्ति का तथा दुष्टों की सेवा करने से शील का नाश होता है। कामवासना से लज्जा का और अभिमान से तो सभी गुणों का अन्त हो जाता है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यध्वं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
[himsanskritvartah](http://himsanskritvartah.com)
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवा कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
करवा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

राष्ट्रमण्डल-भारोत्तोलन-प्रतिस्पर्धायां मीराबाईचानु महिलानाम् अष्टचत्वारिंशत्-किलोग्रामवर्गे स्वर्णपदकं विजितवती
हिमसंस्कृतवार्ताः - गुजरातस्य अहमदाबादनगरे प्रकृतायां राष्ट्रमण्डल-भारोत्तोलन-प्रतिस्पर्धायां टोक्यो-ओलिम्पिक-रजतपदकविजेत्री मीराबाईचानु इत्येषा महिलानाम् अष्टचत्वारिंशत्-किलोग्रामवर्गे त्रिनवत्यधिकैशत-परिमितं भारमुत्थाप्य स्वर्णपदकं विजितवती। इतः पूर्वं भारतेन द्वे स्वर्णपदके विजितौ। महिलानां चतुश्चत्वारिंशतात्-अष्टचत्वारिंशत्किलो-ग्रामवर्गे प्रीतिस्मिता भोई इत्यनया पञ्चाशदधिकैशत भारं समुत्थापितम्। अपरत्र पुरुषवर्गे धर्मज्योति देवघरिया इत्यमुना चतुर्विंशत्यधिक-द्विशतमितं भारमुत्थाप्य विजयकिरीटं स्वायत्तीकृतम्।

हिमाचलस्य त्रिषु जनपदेषु अत्यधिकवृष्टेः रक्त सचेतना

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

हिमाचलप्रदेशे प्रचण्डवृष्टेः प्रकोपः अद्यापि वर्तते। प्रचण्डवृष्ट्या अनेकस्थानेषु भूस्खलनस्य, आकस्मिकजलप्रलयस्य च घटनाः ज्ञाताः सन्ति। जीवनं बाधितं जातम्। कुल्लू, मनाली सहित कांगड़ा, बिलासपुर, हमीरपुर, सोलनम्, ऊना, चम्बा जनपदेषु च सर्वा शैक्षणिकसंस्थाः पिहिताः सन्ति। ऋतुविज्ञानविभागस्य शिमलायाः अनुसारं वर्षाभ्यः अद्यापि जनानां निवृत्तिः न प्राप्यते इति अपेक्षा अस्ति। ऋतुविज्ञानकेन्द्रशिमला इत्यनेन चम्बा- काङ्गड़ा- मण्डी- जनपदेषु २५ अगस्त-दिनाङ्के अधिकवृष्टेः रक्त-सचेतना कृता वर्तते। ऊना, हमीरपुर, बिलासपुर, कुल्लू इत्येतेषां कृते नारङ्गवर्णीया सचेतना, शिमला- लाहौल- स्पीतिकेत्रयोः कृते पीतसचेतना कृता। चम्बा-काङ्गड़ा-मण्डलयोः कृते अपि २६ अगस्त-दिनाङ्के रक्तसचेतना कृता अस्ति, यदा तु मण्डी- कुल्लूमण्डलयोः कृते नारङ्गसचेतना अस्ति। राज्यस्य अनेकेषु भागेषु अगस्तमासस्य ३१ दिनाङ्कपर्यन्तं प्रचण्डवृष्टेः पीतसचेतना कृता अस्ति। विभागस्य अनुसारं २५ तः २७, ३०, ३१ अगस्तपर्यन्तं अधिकांशस्थानेषु लघुतः मध्यमपर्यन्तं वर्षा भवितुं शक्नोति। अगस्तमासस्य २८, २९ च दिनेषु अनेकेषु स्थानेषु लघुतः मध्यमपर्यन्तं वर्षा भविष्यति। आगामिषु २४ होरासु बहुषु स्थानेषु अधिकतमं तापमानं २-४ डिग्री सेल्सियसपर्यन्तं न्यूनतायाः सम्भावना वर्तते। सोमवासरपर्यन्तं राज्ये राष्ट्रियराजमार्गैः सहितं ६२८ मार्गाः निरुद्धाः एव आसन् इति कथ्यते। एतदतिरिक्तं १५३३ विद्युत्परिवर्तकाः, १६८ जलापूर्तियोजनाः अपि प्रभाविताः सन्ति। मण्डी, कुल्लू, चम्बा मण्डलेषु अधिकांशः मार्गाः प्रभाविताः सन्ति।

जिलाप्रशासनेन प्रसारितानां निर्देशानां अनुपालनं कुर्वन्तु,

मुख्यमन्त्रिणः अत्यन्तवृष्टौ जनेभ्यः आह्वानम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखः रविवासरे चम्बामण्डले मणिमहेशयात्रायाः कालखण्डे द्वयोः भक्तयोः मृत्योः विषये दुःखं प्रकटितवान्। शोकग्रस्तपरिवारेभ्यः शोकं प्रकटयन् मुख्यमन्त्री अवदत् यत् अस्मिन् शोककाले राज्यसर्वकारः तैः सह तिष्ठति, तेभ्यः सर्वसम्भवं साहाय्यं प्रदत्तं भविष्यति। सः ईश्वरं प्रार्थितवान् यत् ते दिवंगतानां प्राणानां शान्तिं भवतु, शोकग्रस्तपरिवारेभ्यः एतां अपूर्णीयहानिः सोढुं बलं दातव्यम्। मणिमहेशयात्रा प्रतिकूलवातावरणस्य कारणात् अस्थायीरूपेण स्थगिता। एतदतिरिक्तं जम्मू- कश्मीरस्य पठानकोट-डोडा-क्षेत्रयोः उपायुक्तेभ्यः आग्रहः कृतः यत् यावत् ऋतोः स्थितिः सामान्या न भवति तावत् तीर्थयात्रिकान् स्वजनपदेषु एव स्थापयन्तु। राज्ये निरन्तरं प्रचण्डवृष्टिं दृष्ट्वा मुख्यमन्त्री जनान् आग्रहं कृतवान् यत् ते कस्यापि आपत्कालीनस्थितेः परिहाराय नद्यः, नालिकाणां च समीपं न गच्छन्तु इति। आगामिषु २४ होरासु राज्ये प्रचण्डवृष्टिः भविष्यति इति ऋतुविभागेन सचेतना दत्ता। सः अवदत् यत् जनाः मण्डलप्रशासनेन निर्गतमार्गदर्शिकानां अनुसरणं कुर्वन्तु। मुख्यमन्त्री सर्वेभ्यः जिल्लाप्रशासनेभ्यः निर्देशं दत्तवान् यत् भूस्खलनं, मार्गारोधः, आकस्मिकजलप्रलयः च भवन्ति चेत् तत्कालं प्रतिक्रिया सुनिश्चितं कुर्वन्तु। येन जनाः किमपि असुविधां न प्राप्नुवन्ति तथा च आवश्यकसेवानां सुचारु सञ्चालनमपि सुनिश्चितं भवति।

यदि पेखुबेलासौरपरियोजनायां भ्रष्टाचारः अभवत् तर्हि ईडी द्वारा अन्वेषणं कारयन्तु- मुख्यमंत्री सुखः

हिमसंस्कृतवार्ता:-

शिमला।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखः उक्तवान् यत् यदि पेखुबेला सौरपरियोजनायां भ्रष्टाचारः अभवत् तर्हि भाजपा विधायकेन प्रवर्तन निदेशालयेन (ईडी) तस्य अन्वेषणं कारणीयम्। केन्द्रे स्थितं सर्वकारं भवतः अस्ति। केन्द्रस्य अन्तर्गतं ईडी, सीबीआई च कार्यं कुर्वतः सन्ति। भाजपाविधायकः बिक्रम ठाकुरः सद्ने नियम ६७ इत्यस्य अन्तर्गतं पेखुबेला हरितक्रांति सिञ्चनसुविधायाः विषयं उत्पापितवान्। अस्मिन् विषये विधायकस्य मुख्यमन्त्रिणः च मध्ये विवादः अपि अभवत्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् भवता पेखुबेला सौर परियोजनायाः भयं विकसितम्। अहं न जानामि यत् भवन्तं कः उपदेशं ददाति। यदि भवतः समीपे प्रमाणानि सन्ति तर्हि सद्ने उपस्थापयन्तु। एषः विषयः विद्युत्निगमस्य मुख्य- अभियन्ता- विमलनेगीमहोदयस्य मृत्योः अपि सम्बद्धः अस्ति। यावत्पर्यन्तं विमलनेगी इत्यस्य मृत्योः विषयः अस्ति तावत् सीबीआई तस्य अन्वेषणं कुर्वन् अस्ति। सत्यं बहिः आगमिष्यति। तथापि उच्चन्यायालये एषः विषयः लम्बितः अस्ति। अत्यधिकवृष्ट्या पेखुबेला परियोजनायां जलप्लावनम् अभवत्। अस्य उत्पादनं स्थगितम् अस्ति। १५ सितम्बरतः आरभ्यते। यावत् कम्पन्याः विषयः अस्ति तावत् ४४ कोटिरूप्यकाणि निरुद्धानि सन्ति। अस्मिन् २२ कोटिरूप्यकाणां वित्तकोषप्रतिभूतिप्रत्यक्षं कृतम् अस्ति, १७.८१ रूप्यकाणां च निरुद्धम् अस्ति। पावर कॉर्पोरेशन लिमिटेड परियोजनायाः निरीक्षणं करिष्यति। यदि कम्पनी मध्यस्थतां गच्छति तर्हि सर्वकारः विजयी भविष्यति इति अपि सः अवदत्।

पूर्वं बिक्रमठाकुरः आरोपं कृतवान् यत् एतत् महत् भ्रष्टाचारः अस्ति। एषा परियोजना यत्र भवितुम् अर्हति स्म तत्र न स्थापिता। सौर-परियोजना ३२ मेगावाट- शक्तिः अस्ति। अगस्तमासस्य द्वितीये दिने वर्षा अभवत्, परियोजना जलप्लाविता अभवत्, अधुना निरुद्धा अस्ति। यस्यै कम्पन्याः एतत् कार्यं दत्तम् आसीत्, सा अपि संचालनं, अनुरक्षणं च कर्तुं कल्पितवती आसीत्, परन्तु कम्पनी कार्यं त्यक्त्वा पलायिता अस्ति। आश्चर्यं यत् कम्पनीं प्रति ९९ प्रतिशतं भुक्तिः कृता। कम्पन्याः उपरि दुर्गुणवतायुक्तकार्यस्य कृते कोऽपि दण्डः न स्थापितः। अस्मिन् प्रकरणे सः निगमस्य अधिकारिणां अपराधं कृतवन्तः इति अपि आरोपं कृतवान्। कम्पन्याः लाभाय निविदानियमेषु १८ वारं परिवर्तनं कृतम्।

नियामकायोगस्य कृते ये त्रयः जनाः

चर्चा कुर्वन्ति ते सम्यक् न सन्ति

भाजपा विधायकः बिक्रमठाकुरः अवदत् यत् अहं भवन्तं वदामि यत् नियामक-आयोगाय येषां त्रयाणां जनानां नामानि चर्चा कुर्वन्ति ते सम्यक् न सन्ति। अहं तेषां नामानि सद्ने वक्तुम् न इच्छामि। अहं तव कक्षे तान् वक्ष्यामि।

उपलब्धिः- सोलनस्य शिक्षकः शशिपालः राष्ट्रीयशिक्षक-पुरस्काराय हिमाचलात् चयनितः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिक्षकाणां सतत्प्रायासैः कस्यापि देशस्य भविष्यः सुनिश्चितः भवति। शिक्षकैः पाठिताः विद्यार्थिनः राष्ट्रस्य विविधेषु मञ्चेषु राष्ट्रस्य नेतृत्वं कुर्वन्ति, अतः शिक्षकाणां प्रसायाः सदैव प्रशंसिताः भवन्ति। अस्यामेव सरण्यां हिमाचलस्य सोलनजनपदः शासकीयकेन्द्रीयप्राथमिकविद्यालयः शमरोडः इत्यस्य जेबीटी शिक्षकः शशिपालः सितम्बर ५ दिनाङ्के राष्ट्रियशिक्षकपुरस्कारस्य कृते चयनितः। ५ सितम्बर दिनाङ्के दिल्लीनगरे शिक्षकदिने आयोजिते समारोहे राष्ट्रियशिक्षकपुरस्कारेण सम्मानितः भविष्यति। सः सम्पूर्णस्य हिमाचलप्रदेशस्य एकमात्रः शिक्षकः अस्ति यस्य पुरस्काराय चयनं कृतम् अस्ति। एषः पुरस्कारः महामहिमराष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मूः दास्यति। तस्य चयनस्य कारणेन सम्पूर्णे सोलनमण्डले हिमाचले च सुखस्य तरङ्गः वर्तते। तस्य अभिनन्दनानां जनानां पङ्क्तिः अस्ति। सोलनमण्डलस्य रामशहर तहसीलस्य ग्रामे भिनी जोरी इत्यत्र पितुः

रामलालस्य माता कौशल्या देव्याश्च गृहे जन्म प्राप्य शशि पालः २०११ तमस्य वर्षस्य अगस्तमासस्य ११ दिनाङ्के प्राथमिकविद्यालयस्य नियारीतः जेबीटी शिक्षकरूपेण स्वस्य अध्यापनवृत्तिम् आरब्धवान्। शिक्षाक्षेत्रे प्रवेशमात्रेण सः प्रतिज्ञां कृतवान् यत् सः स्वशिक्षणक्षेत्रे सुनिश्चितं कर्तुं प्रयतते यत् कोऽपि बालकः, कस्यापि पृष्ठभूमेः स्यात् परञ्च पृष्ठे अवशिष्टः न स्यात्।

शशि पालः अध्यापनकार्यस्य १४ वर्षेषु सीमितसम्पदासु मध्ये बालकाः परिवर्तनकारीशिक्षां प्राप्तुं शक्नुवन्ति इति सुनिश्चितवान्। सः व्यक्तिगतशिक्षणस्तरस्य कृते बहुस्तरीयशिक्षणरणनीतिन् कार्याचित्तवान्। सहकार्यं प्रोत्साहयितुं सः सामूहिककार्यं प्रति छात्रान् केन्द्रितवान्। सः आनन्ददायकशिक्षायाः प्रवर्धनार्थं अल्पलाभयुक्तानां शिक्षणसामग्रीणां साधनानां च उपयोगं करोति स्म। शिक्षायाः सङ्गमेन सः बालकान् क्रीडायां रुचिं वर्धयितुं प्रेरितवान् तथा च कुठड प्राथमिकविद्यालये बालकानां कृते शतरंजस्य, बैडमिण्टनस्य च प्रशिक्षणमपि दत्तवान्। तस्य परिणामः अभवत् यत् तस्य प्रशिक्षणं प्राप्य बालकाः न केवलं मण्डलं अपितु राज्यस्तरं अपि प्राप्तवन्तः। सम्प्रति शासकीयकेन्द्रीयप्राथमिकविद्यालये शमरोड इत्यत्र सेवां कुर्वन् शशि पालः विद्यालये आधारभूतसंरचनापरिष्कारं कर्तुं अनुभववात्मकशिक्षणाय च उपक्रमं दत्तवान् तथा च विद्यालये १० सङ्गणकैः सह आधुनिकं सूचनाप्रौद्योगिकीप्रयोगशालां स्थापितवान्। सिङ्गापुरस्य शिक्षाप्रतिरूपात् प्रेरितः सः मूल्याधारितस्य वास्तविकजीवनस्य च शिक्षायाः प्रचारं कृतवान्। राष्ट्रियशिक्षापुरस्काराय चयनं कृत्वा शशि पालः अवदत् यत् एषः पुरस्कारः परिवारसहितं सर्वेषां कृते अस्ति, ये अस्यां यात्रायां मम समर्थनं कृतवन्तः। तेषां विना सम्भवं न स्यात्। विशेषसमर्थनं शिक्षाविभागात् अस्ति, यत् मम चिन्तनस्य समर्थनं कृतवान्। एतदतिरिक्तं २०२४ तमे वर्षे सिङ्गापुर-भ्रमणात् च बहु किमपि ज्ञातवान्।

जानकीनगर-कोटद्वारे रितेशशर्मासरस्वतीविद्यामन्दिरे वैदिकगणितप्रान्तीयमहोत्सवः २०२५ सम्पन्नः

हिमसंस्कृतवार्ता:-कुलदीपमैन्दोला। जानकीनगर-कोटद्वार-पौड़ीगढ़वाले रितेशशर्मासरस्वती- विद्यामन्दिरे विद्याभारत्या: अखिलभारतीय- शिक्षासंस्थानसंबद्धया भारतीय-शिक्षासमित्या उत्तराखण्डेन सह आयोजितः प्रांतीयः वैदिकगणितमहोत्सवः २०२५ समापनं रंगारङ्गकार्यक्रमेण अभवत्। उद्घाटनसत्रे मुख्यातिथिरूपेण कृषि-मण्डी-समितेः पौड़ी-अध्यक्षः सुमन कोटनाला, रानीपुरप्रधानाचार्यः लोकेन्द्र अंथवालः, प्रतियोगितापर्यवेक्षकः कुमौ-सम्भागनिरीक्षकः सुरेशानन्द-जोशी, प्रतियोगिताप्रान्तसंयोजकः दिनेशभट्टः च उपस्थिताः आसन्। एते सर्वे आचार्यवर्याः भगवत्याः सरस्वत्याः सन्निधौ दीपप्रज्वलनं कृत्वा कार्यक्रमस्य शुभारम्भं कृतवन्तः। ततः प्रान्तसंयोजकस्य दिनेशभट्टस्य निर्देशनाधीनं उत्तराखण्डराज्यस्य चतुर्दशसंकुलात् आगतानां १८० छात्रछात्राणां बाल-किशोर-तरुणवर्गेषु वैदिकगणितप्रश्नमञ्चे, गणितप्रदर्शने, गणितप्रयोगेषु गणितपत्रवाचने च सहभागः अभूत्। समापनसत्रे विद्या-भारत्याः प्रदेशनिरीक्षकः डॉ. विजयपालसिंहः छात्रछात्रान् सम्बोध्य अवदत्— “विद्याभारत्याः संस्कारयुक्ता शिक्षा छात्रेषु संस्कारं, सहयोगं, समर्पणं, अनुशासनं च रोपयति। ज्ञानं, ध्यानं, धैर्यं, परिश्रमः इति चत्वारः मूलबिन्दवः छात्रैः अवश्यं स्वीकर्तव्याः। एतेन प्रत्येकः छात्रः राष्ट्रहिते कार्यं कर्तुं समर्थः भविष्यति।” अन्ते सर्वे विजेतारः छात्राः पुरस्कारैः सम्मानिताः। कार्यक्रमस्य संचालनं आचार्यः रोहितबलोदी कृतवान्। निर्णायकतया प्रो. डॉ. अजयसिंहः, प्रो. डॉ. पवनभट्टः, मनीषबिष्टः, सन्तोषसिंहनेगी, राहुलसिंहः, नमनभटनागरः च उपविष्टाः आसन्।

अस्मिन्नेव अवसरे चतुर्दशसंकुलात् आगताः छात्रछात्राः, संरक्षकाचार्याः, गढ़वाल-सम्भागनिरीक्षकः नत्थी-लालबंगवालः, आयोजकविद्यालयस्य प्रधानाचार्यः मनोजकुकरेती, प्रांतीयप्रतियोगिता-टोलिसदस्याः योगराजसिंहः, अमितखरे, प्रदीप-चौहानः, संजयगुप्तः, तेजप्रकाशः, प्रतियोगिताप्रमुखः प्रधानाचार्यः रविन्द्रसिंहनेगी, त्रिवेन्द्रचौहानः, नीरजः अग्रवालः, राजेशचौहानः, विद्यालय-प्रबन्धसमितिः, आचार्यवृन्दः च सानन्दं उपस्थिताः आसन्।

प्रतियोगिताफलानि

- बालवर्गे प्रश्नमञ्चे अर्णववर्मा, ईशानसिंहः, अंशुलवर्मा च प्रथमस्थानम् अलभन्त। पत्रवाचने अहानाधीमान्, प्रयोगात्मकविषये आरवः, प्रदर्शने आरोहीगोयलः, आस्थासैनी, सोनाक्षीसेमवालः च विजेतारः अभवन्।
- किशोरवर्गे प्रश्नमञ्चे अंशुलवर्मा, कुलवंशी, प्रियांशुवर्मा च विजेतारः अभवन्। पत्रवाचने कुशाग्ररावैरः, प्रयोगात्मकविषये अनमोलरावतः, प्रदर्शने नन्दिनीचौधरी, आकृतिगोयलः, राधिकासेमवालः च प्रथमस्थानम् अलभन्त।
- तरुणवर्गे प्रश्नमञ्चे धीरेन्द्रः, अंशुतिवारी, महेंद्रगंगवारः च विजेतारः अभवन्। पत्रवाचने रिया, प्रयोगात्मकविषये यशः अग्रवालः, प्रदर्शने स्वातिः, अंशुः, वंशिकाचौधरी च प्रथमस्थानम् अलभन्त।

स्वतन्त्रानादोलने संस्कृतस्य संस्कृतविदुषाञ्च योगदानम् - प्रो. धर्मदत्त-चतुर्वेदी

उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानेन सञ्चालितायाः आनलाइन-प्रशिक्षणपाठ्यक्रम-निर्माणयोजनायाः अन्तर्गतं प्रेरणा-सत्रायोजनक्रमे आरम्भः सरस्वतीवन्दनयाऽभवत्। कार्यक्रमेऽस्मिन् सरस्वतीवन्दना शशाङ्कशुभाङ्गमहोदयेन, संस्थानगीतिका मनोहरमहोदयेन, स्वागतगीतं किरनयादवेन प्रस्तुतम्। प्रशिक्षकः विष्णुपाठकः अतिथीनां परिचयपुरस्सरं समेषां स्वागतञ्च अकरोत्। समन्वयिका राधाशर्मा प्रास्ताविकम् अवदत्। प्रशिक्षुषु महककुमारी, लक्ष्मीः, हर्षदा, लीला च अनुभवकथनं गीतानि च प्रस्तुतवन्तः। सुभाषितानि अपि अवदन्। प्रेरणासत्रस्य मुख्यवक्ता प्रो. धर्मदत्तचतुर्वेदी-महोदयः स्वोद्बोधने संस्कृतभाषायाः महत्त्वं प्रकाशय स्वतन्त्रान्दोलने संस्कृतस्य योगदानम् इत्यस्मिन् विषये सर्वान् बोधितवान्। महोदयः स्ववक्तव्ये वेदस्य भाषारूपेण संस्कृतभाषायाः महत्त्वं प्रकाशयन् उपस्थितान् जनान् प्रति अवोचत् यत् संस्कृतभाषा भारतीयसंस्कृतेः अमूल्यं धनम् अस्ति। एषा भाषा वैदिकपरम्परायां देववाणी इत्यपि अभिधीयते। अतः सा शुद्धतायाः पावनतायाश्च प्रतीकं मन्यते। संस्कृतभाषा भारतीयराष्ट्रस्य आत्मा इव अस्ति। अस्याः भाषायाः माध्यमेन ऋषयः,

महर्षयः, कवयः च धर्मं, संस्कृतिं, नीतिं, बलिदानस्य आदर्शं च समाजे प्रतिष्ठापितवन्तः। एते आदर्शाः स्वतन्त्रासङ्ग्रामे प्रेरणास्रोताः अभवन्। संस्कृतविद्वंसः स्वकीये ग्रन्थे, भाषणे, नाटके, गीतकाव्ये च स्वदेशे प्रेम, पराक्रमः, अहिंसा, बलिदानस्य आदर्शं प्रतिपादयन् जनानां चेतसि जागरणं अकुर्वन्।

सर्वेषां भाषाणां कार्याणाञ्च सम्बन्धः वेदादेव वर्तते, राष्ट्रभावना वेदादेव आगता। कोऽपि अस्मद् भिन्नः नास्ति सर्वेऽपि आत्मीयाः सन्ति। इयं भावना संस्कृतादेव भवति। वेदात् भगवद्गीता-पर्यन्तं राष्ट्रभावनायाः, आध्यात्मिकायाः च सर्वेऽपि विषयाः निहिताः सन्ति। स्वतन्त्रान्दोलने लेखकानां देशभक्तानाञ्च तेषु तदीनीम् अपि संस्कृतज्ञाः आसन्। एते संस्कृतज्ञाः राष्ट्रभावनया प्रेरिताः आसन्। विदुषां विषये एकेन शब्देन अथवा वाक्येन वक्तुं शक्नोमि।

ब्रिटिशशासनकाले संस्कृतस्य नैकाः पत्रिकाः आसन्, एतासु पत्रिकासु संस्कृतलेखाः भवन्ति स्म। ब्रिटिशशासनकाले बहवः क्रान्तिकारिणः आसन् एतेषु नैके संस्कृतज्ञाः आसन्। इमे संस्कृतज्ञाः स्वतन्त्रान्दोलने स्वयस्य योगदानम् अददुः। कोपीनाथकविराजः, लाजपतरायः, गांधीमहोदयः, बालशास्त्री, रवीन्द्रनाथटैगोरः, चन्द्रशेखरः आजादः, गोपालकृष्णखोखले, बलगङ्गाधरतिलकः, राजेन्द्रलालमिश्रः च इत्यादयः संस्कृतज्ञाः अवर्तत। एतेषां महत्त्वपूर्णं योगदानम् अवर्तत। स्वतन्त्रान्दोलने संस्कृतस्य महत्त्वपूर्णं प्रासङ्गिका आसीत्। प्रशिक्षकः शिवप्रतापमिश्रः कृतज्ञतां प्रकटितवान्। गोपालमिश्रमहोदयः सम्पूर्णं सत्रं तकनीकसहायतां सङ्गृहीतसञ्चालनं चापि कृतवान्। सत्रस्य सञ्चालनं प्रशिक्षिका डॉ. श्वेता-बरनावालमहोदया अकरोत्। कार्यक्रमे उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकः विनयश्रीवास्तवः, प्रशासनिकपदाधिकारी जगदानन्द झा, दिनेशमिश्रः, योजनाप्रमुखः प्रशिक्षणप्रमुखः सुधिष्णुकुमारमिश्रः, समन्वयकः धीरजमैठाणी, दिव्यरञ्जनः, राधाशर्मा प्रशिक्षकः हरिश्चन्द्रमिश्रः, गोपालमिश्रः, विष्णुकुमारः, डॉ. श्वेता बरनावालमहोदया उपस्थिताः आसन्।

दुगड्डाविकासखण्डे राजकीयशिक्षकसङ्घस्य स्वपदोन्नत्यर्थं सिंहनादः

हिमसंस्कृतवार्ताः, कुलदीपमैन्दोला। पौडीजनपदस्य कोटद्वारनगरे पञ्चविंशतितमे दिवसे अगस्तमासस्य पञ्चविंशत्युत्तरद्विसहस्रतमे वर्षे राजकीयशिक्षकसङ्घस्य दुगड्डाव्यविकासखण्डशाखया एकदिवसीयं विरोधप्रदर्शनं सफलतापूर्वकमनुष्ठितम्। पौडीजनपदस्य सर्वेषु पञ्चदशसु विकासखण्डेषु सङ्घस्य आह्वानमनुसृत्य शिक्षकाः स्वस्य चिरलम्बितं पदोन्नतिं वर्तमानशिक्षासत्रे स्थानान्तरणं तथा च प्रधानाचार्यपदाय साक्षाद्भर्तीप्रक्रियायाः विरोधं च उद्दिश्य क्षेत्रशिक्षाधिकारिणां कार्यालयेषु समवेता अभवन्। शिक्षकाणामयं घोषः यद् एकस्मिन्नेव पदे नियुक्तास्ते तस्मादेव पदात् सेवानिवृत्ताश्च भवन्ति यावज्जीवं पदोन्नतेः सुखं नैव जानन्ति। प्रशासनस्य पिहितेषु पदोन्नतिकपाटेषु सङ्घेनायं यः दृढः प्रहारः कृतः तस्यानुगुणः सकले उत्तराखण्डेऽश्रूयत। इदानीं शासनैव निर्णेतव्यं यत् किं ते शिक्षकाणां न्यायान् अभ्यर्थनान् अङ्गीकृत्य शिक्षायाः श्रेयसे प्रयतन्ते उत वा विरोधस्य दमनस्य पीडनस्य च मार्गं स्वीकुर्वन्ति। नीतिशास्त्रेष्वपि प्रोक्तं यत्कर्मकरेभ्यः काले भूतिप्रदानं पदोन्नतिप्रदानं च राज्ञः परमं कर्तव्यमिति। यदि शासनमस्माकं न्यायसङ्गतान् अभ्यर्थनान् न स्वीकरोति हठधर्मितापूर्णं व्यवहारमाचरति च तर्हि आगामिनि सप्तविंशतितमे दिवसे पौडीजनपदस्य मुख्यकेन्द्रे भविष्यति महाविरोधप्रदर्शने अस्माभिः सर्वेभ्यः अधिकाधिकसंख्यायां भागो ग्रहीतव्यः येन शासनोपरि विभागोपरि च सम्यक् प्रभावः स्यात्। स्वसदस्यानां हितानां रक्षणार्थमेव सङ्घटनानां मुख्यं कर्तव्यं भवति। सङ्घेनाहृतं यत् शासनस्य कस्यापि दमनकारिणः उत्पीडकस्य वा आदेशात् नैव विचलितव्यम्। यदि शासनं किमपि तादृशं कर्म करोति तर्हि अस्माभिः अधिकेन सङ्घर्षेण प्रतिरोधः करणीयः ऐक्यभावेन च आन्दोलनमिदमग्रे नेयम्। पौडीमुख्यकेन्द्रे भवतां क्रान्तिकारिणः स्वागतस्य कृते वयं सर्वे सज्जाः स्मः। भवतां शुभागमनमस्माकमान्दोलनस्य दीपशिखामधिकं प्रज्वालयिष्यति। अस्मिन्नवसरे दुगड्डाख्ये खण्डशिक्षाधिकारिणः कार्यालये सङ्घस्य सदस्यैः स्वकीयाभ्यर्थनानामेकं ज्ञापनपत्रं समर्पितम्। खण्डशिक्षाधिकारिणः पदे तदानीं राजकीय-इण्टर-महाविद्यालय-झण्डीचौडस्य प्रधानाचार्याः नेगिमहोदयाः कार्यं पश्यन्ति स्म। तेभ्यः पत्रं दत्त्वा शिक्षकाः स्वविचारान् प्राकटयन्। नेगिमहोदयेनोक्तं यत् शिक्षकाणामभ्यर्थना वस्तुतो न्याययुक्ताः सन्ति किन्तु अस्माभिः स्वकर्तव्यानां निर्वहणमपि अवश्यं करणीयमिति। अगसरेऽस्मिन्नयोरपि सदस्यैः स्वविचाराः प्रकटीकृताः

श्रीमद्भागवतप्रवचनम् -२३

(पञ्चमोऽध्यायः)

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

सूतदेवः अकथयत् - शौनकवर्य ! तस्य पितरि वने गते एकदा धुन्धुकारी स्वमातरं भृशं ताडयन्, पृष्ठवान् "बृहि, त्वया धनं कुत्र स्थापितम् अस्ति ? अन्यथा, प्रज्वलता काष्ठेन हनिष्ये" इति । तस्य एवं वाग्बाणात्, तस्य संत्रासाच्च भीता, दुःखिता च तन्माता तस्यां रात्रौ कूपे पतित्वा मृत्युम् आलिङ्गितवती । योगनिष्ठः गोकर्णः तीर्थयात्रार्थं निर्गतः । अनेन घटनाप्रभावेण तस्य अन्तःकरणे न कापि प्रतिक्रिया समुद्भूता ; यतोहि तस्य न मित्रं, न वा कोऽपि शत्रुः हि स्यात् लोके । धुन्धुकारी पञ्चवेश्याभिः सह गृहे स्थातुम् आरभत । तासां पोषणस्य कृते भोगसामग्रीणां सङ्ग्रहविषयिण्या चिन्तया तस्य बुद्धिः इतोऽपि नष्टा जाता । तस्मात् सः इतोऽपि नानाप्रकारकाणि क्रूरकर्माणि कर्तुम् आरभत । एकदा ताः कुलटाः तस्मात् बहूनि आभूषणानि याचितवत्यः । सः तु कामान्धः एव, अतः मृत्युविषये तस्य

मनसि न कदापि किमपि चिन्तनम् अभवत् । ततः सः तत्सङ्ग्रहार्थं गृहतः निर्गतः । सः यतस्ततः वित्तं संहत्य, गृहं प्रत्यागत्य च ताभ्यः सुन्दरवस्त्राणि, आभूषणानि च दत्तवान् । चौर्यवस्तूनां भृशं सञ्चयनम् अवलोक्य रात्रिकाले ताः स्त्रियः विचारितवत्यः - "अहो, असौ नित्यं चौर्यं करोति, अतः एनं कदाचित् राजा गृहीष्यति । राजा एतस्मात् समस्तधनं हत्वा, अस्मै अवश्यं प्राणदण्डं दास्यति । एषः तु इतः परम् अवश्यं मरिष्यति एव । अतः एतस्य मरणात् पूर्वं हि वयं धनरक्षार्थम् एतं गुप्ततया हनिष्यामः चेत् कथम् ?" एतं हत्वा, अनेन चोरितं सर्वं धनं च आदाय वयम् इतस्ततः पलायितुं शक्यामः एव ।" इत्येवं निश्चित्य ताः शयानं धुन्धुकारिणं रज्ज्वा बद्ध्वा, पाशं कण्ठे निधाय च तं मारयितुं प्रयत्नं कृतवत्यः । अनेन यत्नेन यदा सः शीघ्रं न मृतवान्, तदा ताः चिन्तायुक्ताः अभवन् । तदनन्तरं ताः तस्य मुखे तप्ताङ्गारान् क्षिप्तवत्यः ; अनया अग्निज्वालाया दुःखेन व्याकुलः सन् सः मृतवान् । ततः तस्य मृतशरीरं एकस्मिन् गर्ते ताः पातितवत्यः । स्त्रियः प्रायशः महत्यः दुःसाहसिन्यः भवेयुः इति नासत्यम् । तासाम् एतत् दुष्कृत्यं न केनापि ज्ञातम् । जनाः यदा तस्य विषये ताः पृच्छेयुः, तदा ताः कथयेयुः यत् 'अस्माकं प्रियतमः धनलोभात् सम्प्रति क्वचित् बहुदूरे गतवान् अस्ति, अस्मिन्नेव वर्षाभ्यन्तरे सः प्रत्यागमिष्यति' इति । बुद्धिमता पुरुषेण दुष्टस्त्रीणां वचनेषु विश्वासः न करणीयः । यः मूर्खः तासां वचनेषु विश्वसिति, सः अवश्यं दुःखी भवेत् । एतासां वाण्यः अमृतसमानाः भवन्ति, याश्च कामिनां हृदये रससञ्चारं कुर्वन्ति, परन्तु तासां हृदयं क्षुरधारवत् तीक्ष्णं भवति । अहो, एतादृशीनां कुलटास्त्रीणां को वा प्रियः भवेत् लोके ? इति, शुभम् । (माहात्म्यम् - ०५/०१-१५)

संस्कृतवार्ताकार्यक्रमः

हिमसंस्कृतवार्ताः, ईदरधीरजः हैदराबादः

नन्दिनी- नमो वः । अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि । नमस्ते काव्ये । काव्या- धन्यवादः नन्दिनि । अद्य मया उत्तरप्रदेशस्य बुलन्दशहर-नगरे घटिता एका दुःखद दुर्घटना ज्ञाता । तत्र एकः तीव्रगामी भारवाहकः कर्षण-यानेन सह सङ्घटितः, येन अष्टौ जनाः मृताः चत्वारिंशत् च क्षताः । नन्दिनि- एषा तु महती दुःखस्य वार्ता । परम् एकः प्रमोदस्य समाचारः अपि अस्ति । भारतीय-अन्तरिक्ष-अनुसन्धान-सङ्घटनेन (ISRO) गगनयान-मिशनस्य कृते एकीकृत-आकाश-अवतरणं सफलतापूर्वकं सम्पन्नम् । काव्या- आम्, 'गगनयानस्य' आकाश-अवतरणं सफलतापूर्वकं सम्पन्नम् इति श्रुत्वा अहं प्रमुदिता । अपरञ्च, रक्षा-क्षेत्रात् अपि एकः महत्वपूर्णः समाचारः आगतः । भारतदेशेन ओडिशातः अग्नि-पञ्चमस्य प्रक्षेपास्त्रस्य सफलं परीक्षणं कृतम् । नन्दिनि- अहो, भारतस्य सुरक्षा-सामर्थ्यं वर्धमानं दृष्ट्वा गर्वम् अनुभवामि । आर्थिक-क्षेत्रे अपि एकः उल्लेखार्हः विषयः । विगतसप्ताहे भारतीय-विपण्यः प्रबलतया पिहिताः । निफ्टी-सूचकाङ्कः 23,500 अङ्केभ्यः उपरि स्थित्वा समाप्तः, येन निवेशकेषु उत्साहः दृष्टः । काव्या- आम्, एतत् पर्यावरण-सङ्कटं तु अस्माकं सर्वेषां कृते महती चिन्तायाः विषयः । इदानीं भूराजनीति-क्षेत्रात् एका मुख्या वार्ता श्रुता । अमेरिका-देशेन भारतस्य उपरि दण्डात्मक-प्रशुल्काः आरोपिताः, येन भारतं चीन-रशिया-देशाभ्यां सह स्वसम्बन्धान् सुदृढीकर्तुं प्रेरितम् । नन्दिनि- आम्, एतेषु वैश्विक-समीकरणेषु भारतस्य स्थितिः निश्चयेन विचारणीया । आन्तरिक-विषयेषु अपि एकः महत्वपूर्णः निर्णयः सर्वकारेण गृहीतः । नूतनः 'अङ्गीय-व्यक्तिगत-सूचना-संरक्षण-अधिनियमः' अधिसूचितः, येन नागरिकानां व्यक्तिगत-सूचनायाः सुरक्षा वर्धिता भविष्यति । काव्या- सत्यम्, सूचना-संरक्षणं तु वर्तमान-युगस्य महती आवश्यकता । प्रशासन-क्षेत्रात् एव अपरापि वार्ता मया ज्ञाता । भारत-सर्वकारेण त्रयः नूतनाः आपराधिक-विधि-संहिताः प्रभाविताः कृताः, याः आङ्ग्लेय-शासन-कालिकस्य दण्ड-विधानस्य स्थाने प्रतिष्ठापिताः । नन्दिनि- आम्, विधीनां नवीकरणं राष्ट्रस्य सुप्रशासनाय अत्यावश्यकम् । आर्थिक-जगतः अपि एकः महत्वपूर्णः समाचारः प्राप्तः । भारतसर्वकारेण देशे सामिप्रवाहकस्य उत्पादनार्थम् एका महती नवीना योजना अनुमोदिता, यया देशः अस्मिन् क्षेत्रे आत्मनिर्भरः भवेत् इति लक्ष्यं स्थापितम् । काव्या- आम्, अद्य अस्माभिः राष्ट्रस्य आन्तरिक-प्रगतेः आरम्भ्य वैश्विक-समीकरण-पर्यन्तं विविधाः विषयाः चर्चितवन्तः । एते सर्वे विषयाः अस्माकं भविष्यं न्यूनाधिकं प्रभावयिष्यन्ति इति निश्चितम् । नन्दिनि- सत्यमुक्तं त्वया । एतैः विचारैः सहैव अद्यतनस्य 'अध्येता' कार्यक्रमः अत्रैव सम्पद्यते । अस्यां चर्चायां भागं गृहीतवत्यै भवत्यै, धन्यवादः । पुनः मेलिष्यामः । नमो नमः ।

जी. डी. गोयनका पब्लिक विद्यालय, मोतीहारी मध्ये "साइबर सुरक्षितं भारतम्" विषयकः जागरूकता-समारोहः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुणाल पाण्डेय, मोतिहारी। जी./डी. गोयनका पब्लिक विद्यालय, मोतीहारी मध्ये "साइबर सुरक्षितं भारतम्" विषयेन विचारप्रवर्तकः जागरूकतासमारोहः आयोजितः अभवत् । अस्मिन् अवसरि महात्मागान्धी-मध्यविश्वविद्यालयस्य संगणक-तन्त्रसूचनातन्त्र-विभागाध्यक्षः प्राध्यापकः विकसः पारीक् मुख्यवक्त्रारूपेण उपस्थितः आसीत् । समारोहस्य आरम्भः विद्यालयस्य प्राचार्यः डॉ. विनोदकुमारभाटिया महोदयेन प्राध्यापकस्य पारीक्

स्वागतसम्भाषणेन सम्माननं च कृत्वा अभवत् । स्वीयवक्तव्ये प्राध्यापकः पारीक् डिजिटलयुगे साइबर-स्वच्छतायाः महत्त्वम् अवर्णयत् । तेन फिशिंग्, परिचयचौर्यं, रैनसम्वेयर इत्यादीनां साइबर-आघातानां यथार्थदृष्टान्तान् प्रस्तुतवान् । तेन विद्यार्थिनः, अध्यापकाः, मातापितरः च सर्वे डिजिटल-साक्षरत्वेन सज्जीभवितुम् आवश्यकं इति अवदत् । तेन ऑनलाइनसुरक्षायै श्रेष्ठ-अभ्यासाः, गुप्तशब्दरक्षणम् द्विस्तरीयप्रमाणीकरणं सुरक्षितं जालपरिभ्रमणं च अनुशंसिताः । भारतस्य शासनस्य सायबर् अपराध-प्रतिवेदन-पोर्टल्ल (www.cybercrime.gov.in) राष्ट्रीयः साइबर-उपकार-सङ्ख्या-१९३० इत्यस्य च परिचयः प्रदत्तः । समारोहे प्रश्नोत्तर-अवसरे छात्राः अध्यापकाः च उत्साहेन प्रश्नान् पप्रच्छुः, यान् प्राध्यापकः पारीक् सहजतया स्पष्टतया च समधान्येन दत्तवान् । अन्ते प्राचार्यः डॉ. भाटिया महोदयः प्राध्यापकस्य ज्ञानवर्धक-विचारगाम् आभारं प्रकट्य विद्यालयस्य स्मृतिचिह्नं समर्पितवान् । विद्यालयपरिवारः अयं संकल्पः कृतवान् "विद्यार्थिनः सर्वे उत्तरदायिनः, सजगाः, सुरक्षिताः च डिजिटल-नागरिकाः भविष्यन्ति ।"

प्रसादयोजनायां सम्मिलिता भवेत् मणिमहेशयात्रा-मुख्यमन्त्री सुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् मणिमहेशयात्रायाः प्रसादयोजनायां समावेशस्य प्रस्तावः केन्द्रसर्वकाराय प्रेषितः भविष्यति । सः अवदत् यत् एषः प्रस्तावः पर्यटनविभागात् २०२५ तमस्य वर्षस्य जूनमासस्य ६ दिनाङ्के आगतः अस्ति । यथावत् चम्बातः मणिमहेशयात्रायाः विषयः अस्ति, तत्र उपायुक्ताय आदेशाः निर्गताः भविष्यन्ति

येन वर्षे भक्ताः किमपि समस्यां न प्राप्नुयुः । मुख्यमन्त्री एतां सूचनां भाजपाविधायकेन जनकराजेन नियम ६२ अन्तर्गतम् आनयितस्य ध्यानप्रस्तावस्य प्रतिक्रियारूपेण अददत् । पूर्वं जनकः अवदत् यत् अद्यकाले मणिमहेशयात्रा प्रचलति । मणिमहेशं प्रति पदयात्रामार्गः अस्ति । मार्गे भक्तानां मूलभूतसुविधानां अभावः अस्ति । न पानजलस्य व्यवस्था न च वर्षाश्रयः । मार्गाः अवरुद्धाः भवन्ति । मणिमहेशयात्रायाः वैकल्पिकमार्गस्य विषयः अपि सः उत्थापितवान् । जनकः अवदत् यत् एषः विषयः केन्द्रीयमन्त्रिणा सह अपि उत्थापितः । केन्द्रीयमन्त्री आश्वसन् दत्तवान् यत् यदि राज्यसर्वकारः अनुशंसया सह प्रस्तावः प्रेषयति तर्हि एषा यात्रा प्रसादयोजनायां समावेशितुं शक्यते ।